

έτων εξέλληνισα. Καί επειδή δέν έχω κατά νοῦν ἄλλοτε οὐδέ μίαν ὥραν εἰς τοιαύτας ἀνταποκρίσεις νά κατατρέψω, λέγω ἅπαξ διὰ παντός ὅτι ἡ σιγή ἔσται ἡ προσφιλέσ μοι ἄμυνα· ὅχι ὅτι καί παρ' αὐτοῦ τοῦ ἀνωνύμου οὐδεμίαν ἐλπίζω βελτίωσιν, οὐδ' ὅτι νομίζω τά ἐμαυτοῦ ἀσθενῆ καί σμικρά ἔργα ὡς ἄτρωτα καί ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνωνύμου, εἰάν κάλλιον μελετήσῃ· ἀλλ' ὀρμώμενος ἐξ ἀρχῆς τινός ἦν ὠφέλιμον ἡγοῦμαι. Ἄν, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὅπου πρέπει εἰλικρινῶς νά ὁμολογήσωμεν ὅτι τῶν πάντων ἐλλείπομεν, ὀφείλομεν νά ἐμψυχόνωμεν καί τὸν σμικρόν τι φυλλάδιον συγγράφοντα· Ἄν, ὅ ἐπικριτής πρέπει νά ἀναλογίζηται καί τὰς παρ' ἡμῖν ὑπαρχούσας δυσκολίας· Ἄν, νά ἔχη πάντοτε ἐν διανοίᾳ τὸ γινῶθι σαυτόν· Ἄν, πᾶς ἐπικρίνων, ἵνα θεωρηθῆ ὡς σπουδαῖος ἀνὴρ, ὀφείλει πρὸ πάντων νά ἔχη παρεσκευασμένον τὸ κατ' αὐτόν βέλτιον ἵνα ἅμα ἐπικρίνων ὑποβάλλῃ καί τὴν βελτίωσιν τοῦ πράγματος· καί τοῦτο νομίζομεν ὅτι ἔπρεπε νά γίγνηται ἐν πᾶσιν, ἐν τε ἐπιστήμας καί ἐν πολιτικοῖς καί κυβερνητικοῖς πράγμασιν· ἄλλως αἱ κεναὶ ἐπικρίσεις καί πικραὶ κατακρίσεις εἶναι ἔργον ὀκνηρῶν καί παρηκμακότων ἀνθρώπων· Ἄν, νομίζω ταύτην τὴν πρόωρον παρ' ἡμῖν ἐπικρατοῦσαν ἐπίκρισιν τῶν πάντων ὡς βλαβερωτάτην καί τοῖς ὕστερον· διότι ὅταν πικρά καί πολεμικὴ κριτικὴ εἰσδύσῃ εἰς τοὺς περὶ τὰ γράμματα ἐνασχολουμένους, εἶναι γνωστόν ὅτι φαρμακεύει καί μαρμαίνει πάντα τὰ φιλολογικὰ ἔργα, καί μάλιστα εἰάν τὸ ἔθνος ἦναι μεσημβρινόν. Πᾶς συγγραφεὺς δέν ἐργάζεται τότε μετὰ ζήλου ἀγνοῦ καί θυμηδίας, ἀλλ' ἔχει ἐνώπιον αὐτοῦ τὸ φάσμα τοῦ ἀντιπάλου ὅπερ ἐνσταλάζει ἐν τοῖς πονήμασιν αὐτοῦ πικρίαν καί πάντα τὰ κάκιστα ἐλαττώματα τὰ ἐκ τῆς πικρίας προερχόμενα. ἔπρεπε νά διδάξωσιν ἡμᾶς αἱ ἀντιλογίαι τῶν ἀκαδημαϊκῶν πρὸς τοὺς Περιπατητικούς, καί πολλῶ μᾶλλον αἱ πικρίαι τῶν Στωϊκῶν πρὸς τοὺς Ἐπικουρικούς καί πλεῖστα ἄλλα παραδείγματα τῆς προτέρας ἡμῶν ἱστορίας. Ὄθεν, φίλε ἀνώνυμε, ἐξ ἀρχῆς ὀρμώμενος, διανοοῦμαι ποτὲ νά μὴ ἀπαντήσω σοι εἰς τὸ μέλλον· διότι εἰάν ἡμεῖς, φίλε, ἕνεκα πολλῶν αἰτίων βιαῖα καί σμικρά παρᾶγωμεν, ὀφείλομεν τοῦλάχιστον νά μὴ καταφαρμακεύσωμεν τὰς δροσεράς καί ἀγνάς διανοίας τῶν νεωτέρων.

ΔΗΜ. ΧΑΝΤΣΕΡΗΣ,

ΣΥΡΙΑΚΑ.

(Συνέχ. *18ε φυλλάδ. 234, 235.)

— 000 —

Οἱ Δρούσοι.

Δέν εἶναι εὐκόλον, τὸ κατ' ἐμὲ τοῦλάχιστον, νά μορφωθῆ ἰδέα ἀκριβοῦς περὶ Δρούσων. Πρῶτον ζήτημα παρουσιάζεται τὸ τῆς ἀρχῆς τῆς φυλῆς ταύ-

της, καί τὸ ζήτημα τοῦτο δέν μοι φαίνεται ἀκριβοῦς καί θετικῶς λελυμένον, διότι ἀκριβεῖς καί θετικαὶ πληροφορίες σπανίως ἀπαντῶνται περὶ ἀνατολικῶν πραγμάτων, καί μάλιστα ἀναφερομένων εἰς τὰς σκοτεινὰς ἐποχὰς τοῦ μεσαιῶνος. Τὰ περὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης λεγόμενα δέν φαίνονται ἐν γένει λίαν εὐκρινῆ. Κατὰ τινὰς συγγραφεῖς, οἱ Δρούσοι δέν εἶναι κρᾶμα διαφόρων φυλῶν τῆς Συρίας, συγκεντρωθεισῶν κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐπὶ τῆς μεταξὺ Βηρυττοῦ καί Σιδῶνος σειρᾶς τοῦ Λιβάνου, ἀλλὰ φυλὴ πολλοὺς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ αὐτόσε οἰκοῦσα. Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην οἱ Δρούσοι εἰσὶν ἀπόγονοι ἀρχαίας φυλῆς ἀναφερομένης παρὰ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰτουραῖοι, φυλῆς ἀρειμανίου, καί ἐπιτηδείας περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ τόξου. Ἡ γνώμη αὕτη θεμελιούται ἐπὶ τοῦ συλλογισμοῦ, ὅτι αἱ ἐπὶ τῶν μεγάλων ὄρεων οἰκοῦσαι φυλαὶ οὐδέποτε ἐξολοκλινοῦνται, εἰμὴ διὰ μεγάλων καί ἐπισήμων καταστροφῶν· ἐπειδὴ δὲ οὐδεμία τοιαύτη καταστροφή μνημονεύεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἔπεται ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἰτουραῖοι δέν ἐξηλείφθησαν, καί ὅτι οἱ σημερινοὶ Δρούσοι εἰσὶν ἀπόγονοι ἐκείνων. Ὁ συλλογισμὸς οὗτος δέν μοι φαίνεται ἀρκούντως πειστικός, καί νομίζω ὅτι τὴν περὶ τῆς ἀρχαίας ταύτης τῶν Δρούσων καταγωγῆς γνώμην δέν δύναται τις ἱστορικῶς ν' ἀποδείξῃ. Βέβαιον ὁμως καί ἱστορικόν γεγονός εἶναι, ὅτι ὅτε οἱ Εὐρωπαῖοι ἔφθασαν τὸ πρῶτον ἐν Συρίᾳ ἐπὶ τῶν σταυροφοριῶν, εὗρον ἐν τῷ Λιβάνῳ φυλὴν, φέρουσαν τὸ ὄνομα *Δουρζὶ* ἢ *Τουρζὶ*. Οἱ ἡμέτεροι ἐν Συρίᾳ παρεπιδημοῦντες ὁμογενεῖς ὀνομάζουσι καί σήμερον τοὺς Δρούσους *Τουρζίδας*. Ὁ γνωστός γάλλος περιηγητῆς Βολνέυ φρονεῖ, ὅτι οἱ Δρούσοι εἰσὶ πρόφυγες Σύροι μωαμεθανοὶ, συγκεντρωθέντες ἐν τῷ Λιβάνῳ καί σχηματίσαντες εἶδος ἐθνότητος κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ μωαμεθισμοῦ, ὅτε ἀνεπτύχθησαν πλεῖστα ἐν αὐτῷ αἵρέσεις, διωκόμεναι παρὰ τῶν ὀρθοδοξούντων μωαμεθανῶν, καί ζητοῦσαι ἄσυλον ἐπὶ τῶν ὄρεων.

Αἱ αἵρέσεις αὗται προέκυψαν κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκ προσωπικῶν ἀντιζηλιῶν μεταξὺ τῶν διαδόχων τοῦ Μωάμεθ, καί κατόπιν ἐκ τοῦ πνεύματος τῆς ἐρεῦνης καί τῆς συζητήσεως, τὸ ὅποιον ἀνεπτύχθη παρὰ τοῖς Ἀραβῶσι διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐλλήνων συγγραφέων. Ἡ θηλικὴ καί πολιτικὴ ἀναρχία τῶν ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατακτηθεισῶν χωρῶν, ἐπιτεινομένη ὑπὸ τοῦ μωαμεθικοῦ φανατισμοῦ, ἐπέφερε τότε τὴν ἐμφάνισιν πολλῶν ἐκ τῶν παραδοξολογιῶν ἐκείνων, ὅσαι δυστυχῶς κατὰ καιροὺς ἐσύγχυσαν, ἐστρέβλασαν καί ἐξηυτέλισαν τὴν εὐγενεστάτην καί ὑψίστην τῆς ἀνθρωπότητος ἐννοίαν, τὴν θρησκευτικὴν. Τὸ τερατοδέστερον δὲ ἴσως μεταξὺ τῶν ἀλλοκότων τούτων θρησκευτικῶν δῆθεν συστημάτων, ὑπῆρξε τὸ τοῦ Πέρτου *Μοχαμμεδ-μπέν-Ἰσμαήλ*, ὅστις ἐλθὼν ἐκήρυξεν ἐν Αἰγύπτῳ περὶ τὰ τέλη τῆς Γ' καί τὰς ἀρχὰς τῆς ΓΑ' ἑκατονταετηρίδος. Καί ὅμως αἱ ἰδέαι τοῦ Μοχαμμεδ ἐπέτυχον ἐν Συρίᾳ μᾶλλον ἢ αἱ τῶν ἄλλων αἰρεσιάρχων. Τοιαύτη ὑ-

πάρχει πολλάκις ἡ παράδοξος τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἀδυναμία ὑπὲρ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς κακίας! Ἐλαβε δὲ ἀφορμὴν ὁ Μοχαμμέτ νὰ κηρύξῃ τὸ ἀσυνάρτητον αὐτοκλήρυγμα ἐκ τῆς ἐξῆς περιστάσεως. Τὸ 386 ἔτος ἐγείρας (996 μετὰ Χριστὸν) ἀνέβη τὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτου σκληρὸς τις καλῖφης ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Φατιμιτιῶν, καλούμενος *Χακίμ-Βάμρ-Ἐλλάχ*, ὅστις ἀφοῦ διέπραξε πολλὰς σκληρὰς πράξεις, ἐπὶ τέλους κατήντησεν εἰς τὴν ἱερόσυλον μωρίαν νὰ κηρύττῃ ἑαυτὸν Θεόν. Τὴν ἰδέαν ταύτην ὑπεστήριξεν ὁ Μοχαμμέδ-μπέν-Ἰσμαήλ, ἵνα κολακεύσῃ τὸν μωρὸν καλῖφην. Ἐκήρυξε δὲ προσέτι τὴν κατάργησιν τῆς νηστείας, τῆς προσευχῆς, τῆς περιτομῆς, τῆς εἰς Μέκκαν ἀποδημίας, τῶν ἑορτῶν, καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν ὡς ἀνωφελῶν, καὶ ἐπέτρεψε τὸν γάμον μεταξὺ ἀδελφῶν καὶ μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων. Ἐπὶ τέλους ὁ λαὸς βαρυνθεὶς ἐστάσισε καὶ ἐσφαξεν αὐτὸν καὶ τὸν καλῖφην, τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου. Ὁ θάνατος τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν δὲν ἐκόλυσε τὴν διαδοσὶν τῆς αἰρέσεως αὐτῶν. Μαθητὴς τις τοῦ Μοχαμμέδ, καλούμενος *Χαμί-μπέν-Ἀχμέτ*, διέδωκεν αὐτὰς δραστηρίως ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Παλαιστίνῃ, καὶ ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Συρίας μέχρι Σιδῶνος καὶ Βηρυττοῦ. Φαίνεται δέ, ὅτι οἱ ὀπαδοὶ τῆς αἰρέσεως ταύτης, διωκόμενοι ὑπὸ τῶν λοιπῶν μωαμεθανῶν, ἐζήτησαν ἄσυλον ἐπὶ τῶν μεταξὺ Βηρυττοῦ καὶ Σιδῶνος ὄρεων τοῦ Λιβάνου. Κατὰ τὴν γνώμην ἄρα ταύτην τοῦ διασῆμου περιηγητοῦ Βολνέϋ, οἱ Αρῶσοι εἰσὶ κρᾶμά τι διαφόρων Σύρων προσφύγων, καὶ οὐχὶ ἀπόγονοι ἀρχαίας φυλῆς. Ἡ γνώμη αὕτη φαίνεται πιθανωτέρα· οὐδαμοῦ δὲ ἀνέγνων, εἰς οἱ πρόσφυγες οὗτοι ἀπήντησαν ἐπὶ τῶν ὄρεων αὐτόχθονά τινα φυλῆν.

Εἶπομεν ἀνωτέρω, ὅτι οἱ Αρῶσοι καὶ οἱ Μαρωνῖται ἐπειγόμενοι ὑπὸ τοῦ κινδύνου καὶ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀμύνης, ἐζήσαν ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ, καὶ συνεξεστράτευσαν πολλάκις κατὰ τῶν σουλτάνων τοῦ Χαλεπίου, κατὰ τῶν Μαμελούκων, κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ κατ' αὐτῶν τῶν σταυροφόρων (καὶ τοὶ οἱ Μαρωνῖται ὑπεστήριξαν αὐτούς, ὡς εἶδομεν, κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου τοῦ Θ' ἐν Παλαιστίνῃ)· ὅτι Σελήμης ὁ Α' καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Σολιμάν ὁ Β', ἀπασχολημένοι εἰς μεγάλας κατὰ τῆς Εὐρώπης στρατιωτικὰς ἐπιχειρήσεις, δὲν ἔστρεψαν τὰ βλέμματα καὶ ἐπὶ τοῦ Λιβάνου· ὅτι ἕνεκα τούτου ἐπὶ τοσοῦτον ἐνεθαρρύνθησαν οἱ Μαρωνῖται καὶ οἱ Αρῶσοι, ὥστε συνεχῶς ἐπέδραμον κατὰ τῶν ὑπικρῶν τῆς Πύλης, καὶ πολλάκις ἐνίκησαν τὰ στρατεύματα, τῶν πασῶν τῆς Συρίας, καὶ ὅτι Ἀμουράτης ὁ Γ' διέταξε τῷ 1588 τὸν πασᾶν τοῦ Καῖρου Ἰβραήμην νὰ προσβάλῃ μετ' ἀξιωμαχοῦ στρατοῦ τοὺς Μαρωνίτας καὶ τοὺς Αρῶσους, ὅπερ καὶ ἐξετέλεσε μετὰ τσαύτης ὁρμῆς, ὥστε εἰσῆλθε νικητὴς εἰς τὰς ὄρεινὰς ἐκεῖνας χώρας καὶ κατέστησε τοὺς κατοικοὺς φόρου ὑποτελεῖς τῇ Πύλῃ, ἀφοῦ προηγου-

μένως ἐφορολόγησεν αὐτούς, λαβὼν ἐν ἑκατομμύριον γροσίων, ποσὸν σημαντικὸν τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην διὰ τοὺς ἀπόρους μάλιστα ὄρεινούς.

Ὁ πόλεμος οὗτος μετέβαλε τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῶν Αρῶσων, ὡς εἶπομεν (1). Ἡ ἐξουσία, ἣτις μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης ἦτο διγρημῆνη καὶ ἀνῆκεν εἰς πολλοὺς *Σέχας* ἢ ἄρχοντας, συνεπυκνώθη ὁλόκληρος εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς ἀρχηγοῦ, τοῦ ἐμίρου (2). Περί τὰς ἀρχὰς δὲ τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος οἱ Αρῶσοι ἐφθασαν εἰς τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἀκμῆς ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ περιφήμου Ἐμίρου *Φάκρ-ἔδ ἢ ἐλ-Δίν* ἢ *Φακάρ-Δίν*. Μόλις ὁ Ἐμίρης οὗτος ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν, καὶ πάραυτα ἐφρόντισε νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἐπὶ τῶν πέριξ χωρῶν ἐπιρροὴν τῶν Ὀθωμανῶν, αὐξήσας καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ χώραν. Ἐνθάρρυνε δὲ μετὰ σπανίας δεξιότητος. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπέκτησε τὴν εὐνοίαν τῆς Πύλης δι' ἐπιτηδείων ἐπιδείξεων πίστεως πρὸς αὐτήν· κατώρθωσε μάλιστα νὰ παραστήσῃ τὰς πρώτας φιλοδόξους αὐτοῦ ἐπιχειρήσεις ὡς ὑπηρεσίας πρὸς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν· ἐπολέμησε φέρ' εἰπεῖν ἐπιτυχῶς τοὺς ἄρχοντας Βεδουίνους, οἵτινες ἐπιδραμόντες ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίας καὶ ἐν ταῖς περὶ τὴν Σούρ καὶ τὴν Πτολεμαῖδα χώραις παρηνόχλων τοὺς φιλησύχους κατοικοὺς, ὡς ἐνεργῶν δῆθεν ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως. Ἐνθάρρυνε δὲ ἀπὸ τὰς πρώτας ταύτας ἐπιτυχίας κατέλαβε τὴν Βηρυττόν, ἐδίωξε τὸν ἀγῶν τῆς πόλεως, καὶ παρέστησεν εἰς τὴν Πύλην τὴν κατάκτησιν ταύτην ὡς δεῖγμα ἀφοσιώσεως, ἀποδείξας τὰς καταχρήσεις τοῦ ἀγῶ, καὶ προσενεγκῶν φόρους ἀνωτέρους τῶν πληρονομένων ὑπὸ τοῦ ἀποβληθέντος. Τὴν πολιτικὴν ταύτην, δι' ἣς ἀπέκτησε τὴν Βηρυττόν, ἠκολούθησεν ὁ πολύμηκτις Ἐμίρης καὶ ἀπέναντι τῆς Σιδῶνος, τῆς Μπααλπὲκ καὶ τῆς Σούρ. Τῷ 1613 ἐξέτεινε τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ μέχρις Ἀδζαλὸν καὶ Σαφάδ. Οἱ πασάδες τῆς Δαμασκοῦ καὶ τῆς Τριπόλεως χαλεπῶς ἔφερον τὰς προόδους ταύτας τῶν Αρῶσων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπεπειράθησαν νὰ ἀναστειλώσι τὴν πρόδον αὐτῶν διὰ τῶν ὀπλων, ἀλλ' ἀποτυχόντες κατήγγειλον τὸν Ἐμίρην εἰς τὴν Πύλην ὡς ἐπαναστάτην. Καὶ τοῦτο μὲν δὲν ἐπέτυχε κατ' ἀρχὰς, διότι ὁ Φάκρ-ἔδ-Δίν ἐφρόντισε νὰ σχηματίσῃ διὰ δωροδοκιῶν ἰσχυρὰν μερίδα ἐν Κωνσταντινουπόλει μεταξὺ τῶν ἐν τέλει μετ' οὐ πολὺ ὁμως ἡ Πύλη, βλέπουσα τὴν ἀληθῆ αὐξήσιν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, ἀπεφάσισε τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ, καὶ παρεσκεύασεν ἀξιόμαχον ἐπὶ τούτῳ δύναμιν. Ὁ Φάκρ-ἔδ-Δίν, ὠφελούμενος ἀπὸ τῶν ἐν Βηρυττῷ μετὰ Ἰταλῶν ἐμπόρων καὶ ναυτικῶν σχέσεων αὐτοῦ, εἶχεν ἱκανοὺς φίλους ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ ἐφαντάσθη, ὅτι ἀπερχόμενος ἐκεῖ εὐδύνατο νὰ τύχῃ σπουδαίας ἐπικουρίας. Ὄθεν παραδοὺς τὴν ἐξουσίαν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἀλῆ,

(1) Ὁρα Πανδώρα, 15 Ὀκτωβρίου 1860, φυλλάδιον 251.

(2) Δύο.

ἀπῆλθεν εἰς Φλωρεντίαν εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Μεδίκων. Ἡ παρουσία ἀνατολίτου ἡγεμόνος ἐπροξένησεν οὐκ ὀλίγην ἐντύπωσιν ἐν Ἰταλίᾳ. Ἡρεύνησαν τὰ περὶ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, καὶ πολλὰ ἐρρέθησαν καὶ ἐγράφησαν τότε παραδοξότατα περὶ τούτου. Τινὲς ὀρμώμενοι ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ, ὅτι οἱ Δρούσοι δὲν ἦσαν Τούρκοι, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἐχθροὶ αὐτῶν, ὑπέθεσαν ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἦσαν χριστιανοὶ, καὶ μάλιστα ἀπόγονοι τῶν σταυροφόρων. Εὐρέθησαν δὲ καὶ λόγιοι τινες ἐν Ἰταλίᾳ, οἵτινες ἐδήμοσιέυσαν, ὅτι οἱ Δρούσοι εἰσὶν ἀποικοὶ σταυροφόροι γάλλοι, συνοικισθέντες ἐπὶ τοῦ Λιβάνου ὑπὸ τινος Κόμητος de Dreux, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν. Πρὸς ἀνατροπὴν ὁμοῦ τῆς γνώμης ταύτης, ἧτις δὲν θεμελιούται ἐπὶ οὐδενὸς ἱστορικοῦ γεγονότος, ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ βασιλεὺς Βενιαμὴν ὁ ἐκ Τουδέλας (τῆς ἐν Ναβάρρα), ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῶν Δρούσων ἕνα αἰῶνα περίπου πρὸ τῆς πρώτης σταυροφορίας (1). Οἱ Δρούσοι εἰσὶ καθαροὶ Ἀραβες καὶ Σύροι, μηδεμίαν ἐπιμιξίαν λαβόντες μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ὡς οἱ Μαρωνῖται. Ἐλαβον δὲ τὸ ὄνομα ὃ φέρουσιν ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς θρησκείας αὐτῶν Μοχαμμέδ-μπέν-Ἰσμαήλ, τοῦ ἐπικαλουμένου καὶ ἐπὶ Δόρξι.

Ὁ Φάκρ-ἐδ-Δίν ἠθέλησε νὰ ὠρελθῆ ἀπὸ τῆς ματαιολόγου σχολαστικότητος τῶν ζητούντων ν' ἀποδείξωσι δι' ἀνυποστάτων ἐπιχειρημάτων τὴν εὐρωπαϊκὴν καταγωγὴν τῶν Δρούσων, πιστεύσας ὅτι τοῦτο ἐσύμφερον εἰς τὰ σχέδια αὐτοῦ. Συνέλαβε μάλιστα καὶ τὴν παράδοξον ἰδέαν νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι εἶχε συγγένειάν τινα μετὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου τῆς Λορραίνης (2). Εἶναι ἀξιολύπητον, ὅτι ἐφαντάσθη ὅτι ἠδύνατο διὰ τοιούτων μέσων νὰ ἐπιτύχῃ τὴν προστασίαν τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Εὐρώπης, οἵτινες δυστυχῶς δὲν συγκινουῦνται τόσον εὐκόλως διὰ λόγους πολὺ σπουδαιότερους τῶν γενεαλογικῶν τούτων κενολογιῶν. Ἀρῶν κατέτριψεν ἑννέα ὅλα ἔτη ἐν Ἰταλίᾳ καταγινόμενος εἰς τοιαύτας ματαιότητας, ἐπανῆλθεν ἀπρακτος

εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Ἄμα δ' ἐπανελθὼν ἐπεδόθη εἰς δαπάνας περιττάς, οἰκοδομῶν πολλὰ μέγαρα καὶ ἐπαύσεις, καὶ προσκρούων ἐνίοτε εἰς τὰ ἀπλᾶ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ὀρεσιτρόφων συμπολιτῶν αὐτοῦ. Οἱ περιηγηταὶ θαυμάζουσι καὶ μέχρι τῆς σήμερον τὸ πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Βηρυττοῦ κείμενον ὠραῖον δάσος τῶν πευκῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἔργον τοῦ Φάκρ-ἐδ-Δίν. Ἐν συνόλῳ ἢ εἰς Ἰταλίαν ἀποδημία τοῦ Φάκρ-ἐδ-Δίν οὐ μόνον εἰς οὐδὲν ὠρέλθησεν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ συνέτεινε πολὺ εἰς τὴν καταστροφὴν του. Ὁ γενναῖος, ἀλλ' ἀτυχὴς υἱὸς αὐτοῦ Ἀλῆς, ὑπῆρέτησε τὸ κατὰ δύνανμιν τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἀποκρούσας τοὺς Τούρκους, καθουχάσας τὰ πνεύματα, καὶ διατηρήσας τὴν εὐταξίαν μεταξὺ τῶν Δρούσων. Ἐάν ὁ Φάκρ-ἐδ-Δίν ἀντὶ ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἰταλίαν, ἔμεινεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ κατεγίνετο σπουδαίως μετὰ τοῦ γενναίου καὶ δραστηρίου υἱοῦ του εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ κατὰ τῶν Τούρκων, ἠθέληεν ἴσως τύχει σωτηρίαν, καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἠθέλε πέσει ἐντίμως. Δυστυχῶς ὁμοῦ τὰ πράγματα ἔλαβον ἀλλοίαν λύσιν. Αἱ περιτταὶ αὐτοῦ δαπάναι δυσηρέστησαν τοὺς Δρούσους, οἵτινες προθύμως μὲν συνεισέφερον ὑπὲρ τοῦ πολέμου, δὲν ἐπεθύμουν ὁμοῦ καὶ νὰ δαπανῶσι πρὸς ἱκανοποιήσιν τῶν φαντασιοπληξιῶν τοῦ Ἡμίρου των. Αἱ δυσαρέσκειαι αὗται ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐξαψιν τῶν παθῶν τῶν ἐναντίων μερίδων· διότι ἐν τοῖς Δρούσοις ὑπάρχουσιν ἑκκαθαί δύο ἐναντία μερίδες, αἵτινες ἀπαντῶνται εἰς τὰ πλείστα ἀραβικὰ ἔθνη, ἢ τῶν Καίξι καὶ ἢ τῶν Γαμάρι. Ἐκάστη δὲ τούτων διακρίνεται διὰ τοῦ χρώματος τῆς σημαίας αὐτῆς. Καὶ οἱ μὲν Καίξοι ἀσπάζονται τὸ ἐρυθροῦν, οἱ δὲ Γαμάροι τὸ λευκόν (1).

Οἱ Γαμάροι ἤρξαντο τὴν κατὰ τοῦ Ἡμίρου ἀντιπολίτευσιν. Κατηγόρουν δὲ αὐτοῦ καὶ δικαίως ὡς δαπανῶντος εἰς ματαιὰν πολυτέλειαν τοὺς ἰδρωτάς τοῦ λαοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἤρξαντο πάλιν αἱ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν πασάδων ἐχθροπραξίαι. Τέλος ὁ βίαιος σουλτάνος Ἀμουράτης Δ' διέταξε τὸν πασάν τῆς Δαμασκοῦ νὰ ἐκστρατεύσῃ μεθ' ὄλων αὐτοῦ τῶν δυνάμεων κατὰ τῆς Βηρυττοῦ, ἐν ἣ κατέκει ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὁ Φάκρ-ἐδ-Δίν. Συγχρόνως ἡ Βηρυττὸς ἀπεκλείσθη κατὰ θάλασσαν, ὅπως κωλυθῆ πᾶσα ἐκεῖθεν δυνάμενη νὰ ἔλθῃ βοήθεια. Ὁ Ἡμίρης, ὅστις ἠλπίζεν εἰς τὴν τύχην του καὶ εἰς τινα εἰς Ἰταλίας ἐπικουρίαν, ἀπεπειράθη τὸ πρῶτον

(1) Ὁ βασιλεὺς Βενιαμὴν ἐγεννήθη μὲν ἐν Τουδέλα τῆς Ναβάρρας, περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 11' ἑκατονταετηρίδος, ἀπέθανε δὲ τῷ 1173. Ἐπισκεφθεὶς ὅλας τὰς Συναγωγὰς τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου ἵνα γνωρίσῃ τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα αὐτῶν, ἧτοι τὴν ἐπιγῆς ἐποχῆς αὐτοῦ κατάστασιν τοῦ Ἰσραϊσμοῦ, ἐγράψε Περὶ τῆς ἐποχῆς τῶν περιεγῆσεων αὐτοῦ Ἰσραϊστὶ, τυπωθεῖσαν τὸ πρῶτον ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1543, καὶ μεταφραθεῖσαν λατινιστὶ μὲν ἐν Λεῶδῃ τῷ 1633, γαλλιστὶ δὲ παρὰ τοῦ K. Barthelemy τῷ 1794. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι ἀξιόσπουδαστον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνατολῆς κατὰ τὸν μεσαιῶνα. (Vide Bouillat Dictionnaire d'histoire et de géographie, σελ. 198).

(2) Ὁ οἶκος τῶν δουκῶν τῆς Λορραίνης, ἀρχαίας ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας, εἶναι εἰς τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ἐπιστημυτέρων ἡγεμονικῶν οἴκων τῆς Εὐρώπης. Τῷ 1743 Φραγκίσκος ὁ 1' εὐδὲ τῆς Λορραίνης, ἐνυμφεῖσθαι τὴν αὐτοκράτειραν τῆς Αὐστρίας Μαρίαν Θηρεσίαν, ἧτις μετεβίβασεν εὐτῷ τὸ αὐτοκρατορικὸν τῆς Αὐστρίας στέμμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τῶν Ἀρσούργιδων εἰς τὸν τῆς Λορραίνης.

(1) Αἱ μερίδες αὗται, αἵτινες σήμερον συχνάκις ἀπαντῶνται εἰς τὰ ἀνατολικά ἔθνη ὡς καὶ εἰς τὰ βυτικά κατὰ τὸν μεσαιῶνα, δὲν προκύπτουσιν ἀναγκάτως ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν συμφερόντων τῶν διαμαχομένων μερῶν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκ τοῦ αἰσθήματος τῆς διαμάχης, τὸ ὁποῖον ἐνίοτε παρουσιάζεται ὡς διάθεσις σφοδρότατη τῆς ὑπὸ τοῦ κακοῦ διαφθορείσης ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἐννοεῖται, ὅτι αἱ κατ'ἀρχὰς ἀδικιολόγητοι αὗται πατρίαι ταχῶς λαμβάνουσι πολιτικὸν χαρακτήρα. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὰς αἰματηρὰς σκημὰς, ἃς παρέστησαν ἄλλοτε ἐν Βηρυττῷ αἱ ἀντιφερόμεναι μερίδες τῶν Περσῶν καὶ Βενέτων.

ν' ἀντιπαχθῆ. Ὁ ἀνδρῆος υἱὸς τοῦ Ἀλῆς ἀντέστη γενναίως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ περὶ τὴν Σαράδ, ἐκτύπησε τοὺς ἐχθροὺς δις, ἀλλ' εἰς τρίτην συμπλοκὴν ἔπεσε τραυματισθεὶς θανατηφόρος. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀλῆ κατέστρεφεν ἔντελως τὸν Φάκρ-ἔδ-Δίν. Καταβλήθεισ ὑπὸ τῆς λύπης διὰ τε τὴν ἀπώλειαν τοῦ υἱοῦ του καὶ ὑπὸ τῆς ἡλικίας, ὁ ἄλλοτε τοσοῦτον δραστήριος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἔπαυσεν ἐνεργῶν συνεισὼς καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν συμφερόντων αὐτοῦ. Ἀπεπειράθη νὰ συναμολογήσῃ εἰρήνην μετὰ τῶν Τούρκων, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐξαπέστειλε τὸν δεύτερον υἱὸν του πρὸς τὸν Ὀθωμανὸν ναύαρχον, κομιστὴν τῶν περὶ εἰρήνης προτάσεων καὶ δώρων. Ὁ ναύαρχος τὰ μὲν δῶρα καὶ τὸν κομιστὴν ἐκράτησεν ἐν τῇ ναυαρχίδι, τὰς προτάσεις ὁμῶς δὲν ἐδέχθη, ἀλλ' ἐζήτησε νὰ ἐμφανισθῆ αὐτὸς ὁ Ἐμίρης. Ὁ Φάκρ-ἔδ Δίν κατέφυγε τότε ἐκ Βηρυττοῦ εἰς τὰ ὄρη, ἐνθα διέμεινεν ἔν ἔτος πολιτοκούμενος ὑπὸ τῶν Τούρκων, μέχρις ὅτου παρεδόθη παρ' αὐτῶν τῶν συντρόφων του, καταβλήθῃντῶν δυστυχῶς ὑπὸ τῶν κακουχιῶν. Ὁ δυστυχὴς Φάκρ-ἔδ-Δίν ἀπαχθεὶς εἰς Κωνσταντινούπολιν, κατ' ἀρχὰς μὲν ἔτυχεν εὐμενοῦς παρὰ τοῦ Ἀμουράτου ὑποδοχῆς, μετ' ὀλίγον ὁμῶς ἀπηγχονίσθη τῷ 1632.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φάκρ-ἔδ-Δίν, οἱ ἐπίγονοι αὐτοῦ ἡγεμόνευσαν ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν τῶν Τούρκων ἐπιβροχὴν διατελοῦντες, ἕως ὅτου ἐξέλιπον ἔντελως οἱ ἀρρένες τοῦ οἴκου τούτου περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Τότε δὲ οἱ Δρούσοι Σέχαι ἐξελέξαντο διάδοχον τοῦ οἴκου τούτου τὸν οἶκον τῶν Σχεχάδ, περὶ οὗ ἐλαλήσαμεν ἀνωτέρω. Ὁ οἶκος οὗτος ὅστις ἡγεμόνευσε καὶ ἐπὶ τῶν Μαρωνιτῶν προήγαγέ τινας ἀνδρας ἀξίους λόγου.

Ὁ Σχεχάδης ἐμίρης *Μελχέμ*, ὅστις ἡγεμόνευσε ἀπὸ τοῦ 1740 μέχρι τοῦ 1759, ἐπανώρθωσεν ἐσωτερικῶς μὲν τὰς καταστροφὰς, ὅσας ἔπαθον οἱ Δρούσοι ἐπὶ τῶν πολέμων τοῦ Φάκρ-ἔδ-Δίν, ἐσωτερικῶς δὲ τὴν στρατιωτικὴν τῶν ὑπηκόων του φήμην. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου αὐτοῦ τῷ 1745, βαρυνθεὶς τὴν πολιτικὴν τάξιν παρητήθη τῆς ἡγεμονίας, ἵνα ζῆσθ μόνηρ βίον ἡσυχαστικόν. Ἀλλ' αἱ ἐπισυμβᾶσαι ταραχαὶ ἀνακάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν μέχρι τοῦ θανάτου του συμβάντα τῷ 1759. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος, τοῦ ὁποίου τὴν στέρῃσιν πάντες ἐλυπήθησαν, ἀφῆκε τρία ἀνήλικα τέκνα. Καὶ διάδοχος μὲν τῆς ἡγεμονίας ἦτον ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς ὁ *Ἰουσέφ* ἢ *Ἰωσήφ*, ἀλλ' ὑποκατέστησεν αὐτὸν ὁ θεῖος του *Μανσοῦρ*, κατ' ἔθος ἀσιατικόν, καθ' ἣ ἄρχὴ ἀείποτε πρέπει νὰ περιέρχεται εἰς ἀνδρα ἐνήλικα. Ἐν Εὐρώπῃ συμβιβάζεται κάλλιστα ἡ ἰδέα τῆς νομίμου διαδοχῆς μετὰ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ διευθύνοντος τὰ τῆς πολιτείας, διὰ τοῦ διορισμοῦ ἀντιβασιλείας, ὅσῳκις ὁ διάδοχος εἶναι ἀνήλικ· ἀλλ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡ ἰδέα τῆς ἀντιβασιλείας δὲν ἐθεωρήθη ποτὲ ἐφαρμοστέα, ὡς ἐπικίνδυνος καὶ ὡς αἰτία ἐμφυλίων πολέμων. Ὁ *Ἰουσέφ*, ἐνδεκαετῆς μόλις ὢν, δὲν ἐφαντάσθη βεβαίως νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ δικαίωμάτα του κατὰ

τοῦ θεοῦ του. Ἀλλ' ἐὰν ὁ παῖς *Ἰουσέφ* δὲν εἶχε φιλοδοξίαν, εἶχεν ὁμῶς ἀντ' αὐτοῦ ὁ Μαρωνίτης παιδαγωγὸς τοῦ *Σάδ-ἔλ-Κούρι*, ὅστις ἐπεθύμει νὰ γείνη ὁ μαθητὴς του ἰσχυρὸς ἡγεμὼν, ἵνα γείνη καὶ αὐτὸς ἰσχυρὸς βεζύρης. Πρὸς τοῦτο διενεχθῆ νὰ κατορθώσῃ ἀξίαν λόγου ἐπιβροχὴν ὑπὲρ τοῦ μαθητοῦ του, καὶ συγχρόνως ν' αὐξήσῃ καὶ ὑποστηρίξῃ διὰ παντός τρόπου τὴν κατὰ τοῦ *Μανσοῦρ* ἀντιπολίτευσιν.

Ὁ Μαρωνίτης *Σάδ* ὠφελούμενος ἀπὸ διαφόρων περιστάσεων, καὶ ἰδίως ἀπὸ τῆς κατὰ τοῦ *Ἐμίρου* ἀντιπολιτεύσεως, στηριζόμενος δὲ καὶ ἐπὶ τῆς προστασίας πασάδων τινῶν, ἐκρήμισε τέλος τὸν *Μανσοῦρ* καὶ ἔφερε τὸν *Ἰουσέφ* εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῷ 1770. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ *Ἐμίρου* οἱ Δρούσοι ἐγένοντο αἰτιοὶ πολλῶν ἐμφυλίων ταρχῶν καὶ ἐξωτερικῶν πολέμων, ἰδίως δὲ ἐπέφερον τὴν δεσποτείαν τοῦ τρομεροῦ *Δζεζάρ*, πασά τῆς *Διμασκού*. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐγεννήθη χριστιανὸς σλάβος τῆς εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἀνευ οὐδεμιᾶς προστασίας καὶ οὐδενὸς πόρου ὑπάρξεως. *Δεκαεξαετῆς* ὢν ἐπώλησεν ἑαυτὸν ὡς δούλον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἵν' ἀποσταλῆ εἰς Αἴγυπτον, ἐνθα εἰς τῶν μεγιστάνων τοῦ *Καῖρου*, ὁ *Ἀλῆ-βέης*, προσέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν *Μαμελούκων* του. Ἐν τῷ σχολεῖῳ τούτῳ τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς σκληρότητος ἐνθα ἡ ἀπανθρωπία εἶναι τὸ πρῶτιστον τῆς προόδου προσόν, ὁ *Δζεζάρ* ἐγένετο ὄργανον αἱματηρῶν τοῦ βέη ἐκδικήσεων. Ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης ἐδόθη αὐτῷ τὸ ὄνομα τοῦ φονέως, *Δζεζάρ*. Εἰς μίαν μόνην περίστασιν τοῦ βίου αὐτοῦ συνεκινήθη ἡ συνείδησίς του, ὅτε προσκλήθεισ παρὰ τοῦ αἰμοδόρου κυρίου του νὰ φονεύσῃ φίλον του τινά, ἤρνήθη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν. Ἀλλ' ἡ ἄρνησις αὕτη παρ' ὀλίγον ἐγένετο ἡ αἰτία τοῦ ἰδίου αὐτοῦ θανάτου, ἐὰν δὲν ἐδραπέτευσ μετὰ σπουδῆς ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Ἐλθὼν εἰς Συρίαν, ἔλαβεν ὑπερσίαν ὑπὸ διαφόρους πασάδων, διήλθε διὰ μυρίων περιπετειῶν, καὶ ἐπὶ τέλους κατήντησε πασά τῆς *Διμασκού*, φορολογῶν ἀπανταχοῦ καὶ τυραννῶν τοὺς λαοὺς. Μόνον οἱ Δρούσοι ἐπλήρωσαν αὐτῷ 4 000,000 φράγκων, ποσὸν μέγα διὰ τοὺς πτωχοὺς ἐκείνους ὄρεινους. Τοιαύτη ἐν συνόψει ἡ ἱστορία τῶν πλείστων ἐν Τουρκίᾳ πασάδων, ὧν οἱ πλείους εἰσὶ τυχοδιώκται. Ἐκτατα δὲ οἱ Δρούσοι ἐζήσαν ἐν τῷ μέσῳ συνεχῶν πολέμων, ὅτε μὲν ἐμφυλίων, ὅτε δὲ ἐξωτερικῶν μέχρι τῶν τελευταίων τραγικῶν συμβάντων, εἰς τὰ ὁποῖα ἔλαβον τοιοῦτον φρικάλειον μέρος.

Οἱ Δρούσοι κατοικοῦσι σήμερον τὴν μεσημβρινὴν σιρὴν τοῦ *Λιβάνου* μεταξύ Βηρυττοῦ καὶ Σιδῶνος, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ *Λιβάνου* καὶ τὸ *Δζεζελ-Σέχ*. Τῷ 1816 ὑπελογιζόντο τριακοῖτα ἑπτὰ κωμοπόλεις καὶ χωρῖα κατοκούμενα ἀποκλειστικῶς ὑπὸ Δρούσων ἐν τῷ *Λιβάνῳ*, καὶ δικοῖσια ἑνδεκα χωρῖα Δρούσων, εἰς τὰ ὁποῖα κατοκούν καὶ γουστιανοὶ. Ἐκ τούτου δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ φαντασθῆ ὅπως αἷμα χριστιανικὸν ἐχύθη, ὅτε ἐξηγέρθησαν ἐσχάτως οἱ Δρούσοι ὡς μεινόμενοι κατὰ

τῶν χριστιανῶν. Ἐν τῷ Ἀντιλιβάνῳ οἱ Δρούσοι κατοικοῦσι μόνοι τριάκοντα ἐννέα κωμοπόλεις καὶ χωρία, καὶ ἄλλα πολλὰ χωρία μειγμένοι μετὰ Μαρωνιτῶν καὶ ὀρθοδόξων. Τὰ κυριώτερα κέντρα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Δρούσων εἰσὶν αἱ μεγάλα κωμοπόλεις, ἡ Ἀμματούρ καὶ ἡ Βετιδίν, αἵτινες ἀποτελοῦσιν οὕτως εἰπεῖν τὰς πρωτεύουσας τοῦ Λιβάνου. Ἡ Χασπέγια καὶ ἡ Ρασέγια (τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ὁ χριστιανὸς δὲν δύναται νὰ προσφέρῃ ἀνευ βαρείας θλίψεως μετὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα), δύναται ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν ἠδύναντο πρὸ τῶν τελευταίων καταστροφῶν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πρωτεύουσαι τοῦ Ἀντιλιβάνου. Αἱ κωμοπόλεις αὗται φέρουσι τὰ ὀνόματα δύο ἀρχαίων τῶν Δρούσων ἐμριδίων, τιμωμένων μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας. Ἐκάστη τῶν κωμοπόλεων τούτων θεωρεῖται ἱερά, ἔχει ναόν, ὃν οἱ Δρούσοι καλοῦσι Χαλονέ, ἐν τῷ ὁποίῳ διατηροῦσι τὰ ἱερά αὐτῶν βιβλία καὶ τὰς πολεμικὰς σημαίας. Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἐξακόσια περίπου οἰκογένειαι Δρούσων ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ ὄρη τῆς Χαουράν (τῆς Λύρανίτιδος), κειμένης ἀνατολικομεσημβρινῶς τῆς Λαμασκοῦ ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς μεγάλης ἐρήμου τῆς Συρίας. Ἡ περιέργος αὕτη χώρα περισώζει πλεῖστα καὶ μεγάλα ἐρεῖπια. Ἀποικισθεῖσα ὑπὸ Μακεδόνων ἐπὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, καὶ περιελθούσα κατόπιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Βυζαντινῶν, ἡ Λύρανίτις παρουσιάζει σήμερον ἐρεῖπια τριῶν ἐποχῶν, τῆς Μακεδονικῆς, τῆς Ῥωμαϊκῆς καὶ τῆς Βυζαντινῆς. Ἀξιοσημεῖωτον δὲ εἶναι, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ χιλιάδων ἐπιγραφῶν, αἵτινες ἀπαντῶνται ἐν αὐτῇ, οὐδεμία εὕρεται λατινική, ἀλλ' ἅπασαι εἰσὶν ἑλληνικαί. Τὰ ἐρεῖπια ταῦτα σύγκεινται ἐκ τετρακοσίων περίπου ἀρχαίων χωρίων καὶ πόλεων, ἐντός τῶν ὁποίων κατοικοῦσι Δρούσοι καὶ μωαμεθανοί· δύναται δὲ νὰ θεωρηθῶσιν ἐφάμιλλα τῶν τῆς Πομπηίας, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ὑπερέχοντα, καθόσον αἱ πλεῖστα τῶν οἰκιῶν φέρουσιν εἰσέτι τὰς ἀρχαίας αὐτῶν στέγας. Αἱ θύραι πολλῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν τούτων εἰσὶν αἱ ἀρχαῖαι θύραι, ἡγουν μονόλιθοι κινούμεναι διὰ στρόφιγγος. Ολίγοι εὐρωπαῖοι περιηγηταὶ ἐμελέτησαν τὴν περιέργον ταύτην χώραν, τὴν τοσοῦτον ἐνδιεφέρουσαν τὴν ἀρχαιολογίαν· ὁ σπουδαιότερος δὲ τούτων εἶναι ὁ ἀγγλὸς ἱεραπόστολος Κ. Πόρτερ. Ἕλληνες δὲ, καθ' ὅσον ἐγὼ γνωρίζω τοῦλάχιστον, ἐπισκέφθησαν αὐτὴν μόνοι οἱ Κ. Κ. Τελατινίδης, Σμυρνάιος, κάτοικος ἐν Λαμασκῷ, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ γενναῖος καὶ τοσοῦτον κατὰ τὰς τελευταίας τῆς Λαμασκοῦ καταστροφῆς ὑπηρετήσας τὴν ἀνθρωπότητα Ἕλληκ πρόκτωρ Κύριος Σπάρταλης, τὸν ὁποῖον ἔσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ συναδύσω εἰς τὴν ἐκδρομὴν ταύτην κατὰ τὸν Μάϊον μῆνα τοῦ 1858 ἔτους.

(* Ἐπεται συνέχεια.)

Γ. Κ. ΤΥΠΑΛΛΟΣ (μὴς).

ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ ΙΑΒΑΝ (*).

(Κατὰ τὸ γαλλικόν.)

— 000 —

Ἡ καταγίς τοῦ πολέμου ἐνακλήψασ' ἄφοβρα καὶ λάβρος ἀνά πᾶσαν τὴν Ἰταλίαν ἐνέμετο τὰς καταφύτους καὶ ὠραίας αὐτῆς πεδιάδας· ἡ Αὐστρία, ἠττηθεῖσα ἤδη ἐφ' ὅλων τῶν πεδίων τῆς μάχης, ὑπεχώρει ἀμυνομένη, οἱ λιμένες τῆς ἦσαν πανταχόθεν ἀποκεκλεισμένοι, καὶ πανταχοῦ τῆς θαλάσσης κατεδιώκοντο τὰ πολεμικὰ καὶ ἐμπορικὰ τῆς πλοῆς, ὅτε ἐξεδόθη διάταγμα τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος Γ' καὶ τοῦ Βασιλέως Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ, ἐπιβάλλον ἀέβας καὶ ὑπεράσπισιν πανταχοῦ ὅπου ἂν ἤθελε φανῆ ἡ ὠραία φρεγάτα *Νοβάρρα*, ἀποδημούσα πρὸς ἐπιστημονικὸν πλοῦν.

Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τοῦ σωτηρίου τούτου διατάγματος, ἡ *Νοβάρρα* ἀπετέπλευσε καὶ πλεῖστος διήλθεν ἀναμέσον τοῦ Γαλλο-Σαρδικοῦ στόλου φέρουσα κυματίζουσαν ὑπερηφάνως τὴν ἐθνικὴν σημαίαν τῆς. Τὸ αὐτὸ δὲ ἤθελε πράξει καὶ ἡ Αὐστρία προκειμένου τοιοῦτου τινός διὰ τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Σαρδηνίαν, ὅπερ εἶνε ὁ καλύτερος ἔπαινος ὃν δέον ἀπονείμει εἰς τὸν παλιτισμόν. Τὰ ἐνθαρ-

(*) Γνωστὸν ὅτι τὸ πέμπτον μέρος τοῦ κόσμου, ἡ Ὠκεανία ἢ Νέα Ὀλλανδία, διακεῖται γεωγραφικῶς εἰς τρία διακεκριμένα μέρη, τὴν Μεσημβρινὴν Ἀσίαν ἢ Νοτασίαν, τὴν Αὐστραλίαν καὶ τὴν Πελονησίαν, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων ἀνάγονται γενικῶς εἰς δύο φυλάς, τὴν Μαλαϊκὴν καὶ τὴν Αἰθιοπικὴν.

ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Νοτασίας περιλαμβάνεται τὸ μεταξὺ Ἀσίας καὶ Νέας Ὀλλανδίας ἐκτεινόμενον ἀρχιπέλαγος περιλαμβάνον πλεῖστα ὅσα συμπλέγματα νήσων, ὧν κυριώτερα εἶνε τὰ τῶν νήσων τῆς Σόνδας, τῶν Μαλούκων ἢ Κινναμοφόρων νήσων καὶ τῶν Φιλιππίνων, ἀπαρτιζόμενα ἐκ τρι-τεττακίων περίπου νήσων κατοικουμένων ὑπὸ 15 ὡς ἑγχεῖστα ἑκατομμυρίων λαῶν τῆς Μαλαίας πρὸ πάντων φυλῆς, ἐκτός τῶν εἰς τὰ μεσόγεια διατριβόντων ἰθαγενῶν καὶ τῶν εἰς τὰς παραλίαις ἀποκατεστημένων Εὐρωπαίων. Ἐπικρατούσα ἐνταῦθα θρησκεία εἶνε ἡ μωαμεθανική, πεποικιλμένη διὰ τῆς παχυλοτέρας θεισθαιμονίας, εἰσαχθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατὰ τὸν 17^{ον} καὶ 18^{ον} αἰῶνα· οἱ δ' ἀπολίτευτοι εἰσέτι λαοὶ προβαίονσι κτηνωδέστατον πολυθεϊσμόν· ὑπόκεινται δὲ πάντες εἰς ἰθαγενεῖς ἡγεμόνας λεγομένους Σουλτάνους καὶ διοικοῦντας θεσποτικώτατα. Κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα πολλὰ μέρη κατεκτήθησαν ὑπὸ τῶν Πορτογάλων καὶ Ἰσπανῶν, καὶ μεταγενέστερον ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν, ἐσχαλαγόντων ἐν μέρει τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν· οὗτοι κατεξουσιάζουσιν τῶν πλείστων τῆς Νοτασίας νήσων, καρποῦνται ἠθασυρῶν ἀνεξαντλήτων, οὐ μόνον ἐκ τῶν βαρυτήτων προϊόντων τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ σημαντικοῦ ἐμπορίου ὅπερ αἱ νῆσοι αὗται ἔχουσι μετὰ τῆς Σινικῆς Αὐτοκρατορίας.

Αἱ νῆσοι λοιπὸν τῆς Σόνδας εἶνε τρεῖς· ἡ Σουμάτρα, ἡ Ἰάβα καὶ ἡ Βόρνιος, ὧν ἡ μᾶλλον εὐφορωτάτη καὶ μία τῶν ἐπὶ πλεῖστον κατοικημένων νήσων τῆς Ὠκεανίας εἶνε ἡ Ἰάβα (πληθ. 5 ἑκατομ.) εὐφορούσα ὅλα καὶ τῆς Ἰνδικῆς προϊόντα· ὑπόκειται δὲ ὁλοκλήρως σχεδὸν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ὀλλανδῶν, καὶ ἔχει πολλὰς πόλεις γοησιμευούσας ὡς κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ὀλλανδικῶν καὶ ἑσσημάτων μετὰ τὰς Ἰνδίας, τὴν Σινικὴν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν.